

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Romana Horáčka, Ph.D., a soudců Mgr. Michala Výtiska a Mgr. Jiřího Čurdy ve věci

žalobce: Stavební bytové družstvo „Mír“ Teplice, IČO 00035351
sídlem [adresa], [PSČ] [obec]
zastoupený jeho členem [jméno] [příjmení], narozeným 30. 4. 1972,
bytem [adresa]
právně zastoupený Mgr. [jméno] [příjmení], LL.M., advokátem
sídlem [adresa]

proti

žalovanému: [osobní údaje žalovaného]
bytem [adresa]
zastoupený JUDr. [jméno] [příjmení], advokátem
sídlem [adresa]

za účasti: Allianz pojišťovna, a.s., IČO 47115971
sídlem [adresa]

o 42 000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem 24. března 2022, č. j. 68 Cm 63/2019-123,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výročí I. a II. potvrzuje; ve výroku III. se mění tak, že žalobce je povinen zaplatit vedlejší účastníci na straně žalovaného do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradu nákladů řízení 300 Kč.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku na náhradu nákladů odvolacího řízení 10 105 Kč.
- III. Žalobce je povinen zaplatit vedlejší účastníci na straně žalovaného do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradu nákladů odvolacího řízení 300 Kč.
- IV. Žalobce je povinen zaplatit České republice – Vrchnímu soudu v Praze do tří dnů od právní moci rozsudku na náhradu nákladů odvolacího řízení 6 457,73 Kč.

Odůvodnění:

Rozhodnutí soudu prvního stupně

1. Rozsudkem ze dne 24. března 2022, č. j. 68 Cm 63/2019-123, Krajský soud v Ústí nad Labem výrokem I. zamítl žalobu o 42 000 Kč s příslušenstvím, výrokem II. uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení 16 166 Kč, výrokem III. rozhodl, že ve vztahu mezi žalobcem a vedlejší účastníci na straně žalovaného nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení a výrokem IV. uložil žalobci povinnost zaplatit na doplatku soudního poplatku státu 100 Kč.

2. Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce domáhá, zastoupený v souladu s § 584 odst. 1 zákona o obchodních korporacích jeho členem [jméno] [příjmení], náhrady majetkové újmy po žalovaném jako předsedovi představenstva žalobce, a to z důvodu porušení povinnosti vykonávat funkci člena představenstva s péčí řádného hospodáře. Dle žalobce k porušení této povinnosti došlo tím, že na podkladě zadání žalovaného vypracoval za cenu právě 42 000 Kč znalec z oboru ekonomika Ing. [jméno] [příjmení] znalecký posudek ze dne 28. března 2018, č. 18-169, jehož předmětem bylo, „posouzení, zda vyhodnocení variant řešení v předloženém podnikatelském plánu "Naložení s vilou Birnbaum" bylo provedeno pečlivě a s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhajitelném zájmu obchodní korporace“. Takový posudek však nebyl vypracován v zájmu žalobce, neboť jeho závěry neměly za cíl reálně ovlivnit jeho jednání. Cílem posudku bylo pouze revidovat postupy žalovaného z hlediska jeho osobní odpovědnosti vůči žalobci, a byl tedy zadán a vypracován pouze v zájmu samotného žalovaného. Nadto znalecký posudek odpovídal na otázku, která je otázkou právní, což znalci nepřísluší, a současně byl vypracován až po uskutečnění podnikatelského rozhodnutí žalovaným. Škodou z jednání žalovaného je pak cena, kterou žalobce zaplatil znalci za vypracování posudku.

3. Z hlediska skutkové stránky věci vyšel soud prvního stupně z toho, že

-) žalovaný k datu zadání, resp. zpracování znaleckého posudku (tj. k březnu 2018) byl předsedou představenstva žalobce, přičemž tuto pozici zastával i k okamžiku zahájení řízení v projednávané věci (úplný výpis z obchodního rejstříku žalobce),

-) pan [příjmení] [příjmení] je členem žalobce (smlouva o převodu družstevního podílu ze dne 13. 7. 2015),

-) pan [příjmení] [příjmení] informoval kontrolní komisi žalobce, že hodlá jménem družstva uplatnit právo na náhradu újmy podle § 548 zákona o obchodních korporacích, mimo jiné právě i z důvodu zadání předmětného znaleckého posudku (dopis ze dne 5. 4. 2019),

-) o tomtéž záměru informoval pan [příjmení] [příjmení] žalovaného (dopis z 24. 4. 2019),

-) podle čl. 65 odst. 2 písm. e) stanov žalobce platí, že představenstvu přísluší zejména rozhodovat o koupi a prodeji movitých a nemovitých věcí v ceně do 1 000 000 Kč,

-) podle čl. 66 odst. 8 volí představenstvo ze svých členů předsedu družstva (představenstva), popř. místopředsedu (místopředsedy),
 -) podle čl. 68 písm. c) přísluší předsedovi řídit běžnou činnost družstva,
 -) zadavatelem znaleckého posudku bylo družstvo a jeho účelem bylo“ Posouzení, zda vyhodnocení variant řešení v podnikatelském plánu, „Naložení s „vilou Birnbaum“ bylo provedeno pečlivě a s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhajitelném zájmu obchodní korporace“. Dle nálezu posudku (bod 1 – str. 8) v rámci vymezení jeho předmětu (1. 1.) bylo znalcem uvedeno, že ten byl požádán žalovaným, předsedou představenstva družstva, o zpracování posudku za účelem případného prodeje vily, případně jiným naložením s ní (1.2.). Znalec zpracoval posudek na podkladě podkladů (1.3.) - Podnikatelského plánu z února 2018 zpracovatelů žalovaného, [jméno] [příjmení] a Ing. [příjmení], Stavebně technického posudku Ing. [příjmení] z ledna 2018, Znaleckého posudku o ceně obvyklé a vyjádření k ceně obvyklé z února 2018, výpisu z katastru nemovitostí a katastrální mapy. Uvedené dokumenty tvořily přílohu Znaleckého posudku. Žalovaný, coby předseda představenstva v „Prohlášení žadatele“ z 19. 3. 2018 (str. 11 posudku) potvrdil, že znalci poskytl veškeré relevantní informace ke zpracování posudku. Znalec následně shrnul informace vyplývající ze shora označených podkladů (1. 8.) a v rámci svého posouzení (bod 2.) popsal a zhodnotil jednotlivé (možné) varianty. Každou z variant zhodnotil prostřednictvím SWOT analýzy (2.1.2) a ekonomického vyhodnocení (2.2.). Znalec v závěru svého posudku určil (str. 47), že nejvhodnější variantou je prodej vily (varianta I) z důvodu nejnižších výdajů v období let 2018 -2024, nejvyšší hodnoty peněžních prostředků vztažené k 26. 2. 2018 a nejkratší prosté návratnosti investice. Zároveň konstatoval, že dospěl ke stejnému závěru, jaký je uveden v předloženém Podnikatelském plánu, „Naložení s vilou Birnbaum“, vypracovaném 26. 2. 2018 a uvedl, že lze konstatovat, že vyhodnocení variant řešení v Podnikatelském plánu bylo provedeno pečlivě a s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhajitelném zájmu obchodní korporace (znalecký posudek Ing. [jméno] [příjmení] ze dne 28. března 2018, č. 18-169),
 -) znalec vyúčtoval dne 4. 3. 2018 za vypracování znaleckého posudku zálohu ve výši 25 000 Kč (faktura znalce č. 1802) a dne 15. 3. 2018 mu byla tato záloha družstvem zaplacená (výpis z účtu žalobce),
 -) dne 28. 3. 2018 znalec vyhotovil vyúčtování za vyhotovení znaleckého posudku tak, že smluvní cena ve výši 35 000 Kč je navýšena o vícepráce v ceně 7 000 Kč, a po odečtení zálohy ve výši 25 000 Kč je tak celkem fakturováno 17 000 Kč (faktura znalce č. 1804), přičemž dne 3. 4. 2018 mu žalobce částku 17 000 Kč zaplatil (výpis z účtu žalobce),
 -) v pozvánce na řádné shromáždění delegátů družstva dne 12. 6. 2018 bylo uvedeno, že na shromáždění má být rozhodnuto o naložení s vilou Birnbaum (bod 8 programu), a její přílohu tvořil mimo jiné i znalecký posudek (příloha č. 9),
 -) žalovaný, coby předsedající schůze předně konstatoval, že, „na loňském SD požádalo představenstvo o úkol zjistit prodejnost vily. V rámci toho byl zpracován variantní podnikatelský plán a k němu znalecký posudek, který obdrželi delegáti v písemné podobě spolu s pozvánkou“. Žalovaný navrhl usnesení:“ Vila Birnbaum bude prodána za nejvyšší nabídku, nejméně za 17 mil. Kč“. [příjmení] [příjmení], coby přítomný delegát konstatoval, že“ loňské SD zadalo představenstvu vilu nabízet, zjistit potencionální možné kupce. Chybí mu informace, jestli je kupců víc a jaké byly nabídky... další otázkou je, kolik družstvo investovalo do vily. V podnikatelském plánu je 23 mil. Kč...“. Dále proběhla diskuse dalších přítomných o konečné variantě dispozice s vilou, konkrétně o podmínkách jejího prodeje (str. 13, 14) a následném naložení s finančními prostředky získanými prodejem (zápis ze shromáždění delegátů žalobce konaného dne 12. 6. 2018).
4. Po právní stránce pak soud prvního stupně napadený rozsudek odůvodnil, vycházejíc přitom z § 584 odst. 1 a § 585 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen, „ZOK“), předně tím, že pan [příjmení] [příjmení] je jako člen žalobce oprávněn za něj

uplatnit nárok na náhradu újmy proti žalovanému jako členovi jeho představenstva a současně pan [příjmení] [příjmení] splnil i svou povinnost a předem o uplatnění nároku informoval kontrolní komisi žalobce, která na oznámení nikterak sama nereagovala.

5. Jde-li pak o nárok samotný, soud prvního stupně s odkazem na § 159 odst. 1 a § 51 odst. 1 ZOK a při akcentaci zjištěných časových souvislostí a chronologie jednotlivých kroků žalovaného posoudil předmětný znalecký posudek dle obsahu a dospěl k závěru, že i když znalci nepřísluší řešit otázky právní, šlo o komplexní a odborný podklad pro rozhodnutí shromáždění delegátů o dispozici s majetkem žalobce značné hodnoty. I na podkladě diskuse jednotlivých delegátů zachycené v zápise ze shromáždění delegátů má soud prvního stupně za to, že existovala nejednotnost názorů a pochybnosti o historickém přínosu vily pro družstvo i jeho následném budoucímu využití. Pokud tedy žalovaný, coby předseda představenstva družstva, zadává zpracování předmětného znaleckého posudku a požaduje odborné zhodnocení družstvem zvažovaných variant, činí tak dle závěru soudu prvního stupně při výkonu své funkce zcela obezřetně a v souladu s péčí řádného hospodáře, a proto žalobu zamítl.

6. Oba nákladové výroky soud prvního stupně podle § 142 odst. 1 o. s. ř. odůvodnil úspěchem strany žalované, přičemž žalovanému přiznaná částka sestává z náhrady odměny za první zastoupení za 4 úkony právní služby po 1 500 Kč a za 2 úkony po 2 780 Kč, ze 6 režijních paušálů po 300 Kč a z náhrady 21 % daně z přidané hodnoty ve výši 2 806 Kč. Jde-li o náklady vedlejší účastnice na straně žalované, té žádné náklady v řízení nevznikly.

7. O povinnosti žalobce zaplatit doplatek soudního poplatku ve výši 100 Kč pak rozhodl proto, že poplatková povinnost činila 2 100 Kč a žalobce na něm zaplatil pouze 2 000 Kč.

Odvolání žalobce

8. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal žalobce odvolání, ve kterém namítá, že soud prvního stupně (i) dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a (ii) jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, neboť ignoroval ustálenou rozhodovací praxi soudů.

9. Předně namítá proti závěru soudu prvního stupně, že žalovaný zadáním znaleckého posudku a jeho zaplacením z prostředků žalobce jednal s péčí řádného hospodáře. Připomíná závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 3035/2006 a 29 Cdo 5036/2015 o tom, že otázka jednání představenstva s péčí řádného hospodáře je otázkou právní, nikoliv skutkovou, a že znalci nepřísluší řešit otázky právní, argumentuje žalobce tím, že žalovaný jako advokát je osobou s právním vzděláním, a proto si musel a měl být vědom toho, že pokud znalci zadá a zaplatí z prostředků žalobce vypracování znaleckého posudku, jehož účelem a předmětem je posouzení souladu jednání žalovaného s péčí řádného hospodáře, že znalci zadává a zaplatí z prostředků žalobce znalecké posouzení právní otázky, kterou znalec není oprávněn posoudit, a tudíž že závěr znalce ohledně této právní otázky je zcela irrelevantní, resp. nemá žádnou vypovídací hodnotu, a nemůže být a není ve prospěch a v zájmu žalobce.

10. Dle žalobce soud prvního stupně rovněž nesprávně posoudil předmět a účel žalovaným zadaného znaleckého posudku. Žalovaný po znalci totiž požadoval znalecké posouzení, zda žalovaným vypracovaný podnikatelský plán, resp. v něm obsažené vyhodnocení variant naložení s [příjmení] [příjmení], bylo provedeno s péčí řádného hospodáře, tj. pečlivě a s potřebnými znalostmi, a tedy informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace, nikoliv posouzení a vyhodnocení možných způsobů, jakými by žalobce mohl naložit s [příjmení] [příjmení]. Opačný závěr soudu prvního stupně je v rozporu se skutečným stavem věci, a tudíž nesprávný. Znalecký posudek tak byl zadán a vypracován výlučně ve prospěch a v zájmu žalovaného, aby ochránil sám sebe. V této souvislosti pak žalobce připomíná závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 5194/2009, který za porušení povinnosti vykonávat funkci člena statutárního orgánu s péčí řádného hospodáře považuje rovněž jednání člena statutárního orgánu, který zadá a zaplatí

znalecký posudek, aniž by závěry tohoto znaleckého posudku mohly a měly za cíl reálně ovlivnit jednání dané právnické osoby.

11. Za nesprávný pak žalobce považuje i závěr soudu prvního stupně, pokud dovodil, že znalecký posudek reálně ovlivnil rozhodnutí shromáždění delegátů žalobce o naložení s vilou Birnbaum. Jeho hodnocení znaleckého posudku jako komplexní a odborný podklad pro rozhodnutí shromáždění delegátů žalobce o dispozici s vilou Birnbaum považuje žalobce za nedůvodné a nesprávné, neboť nemá oporu v provedeném dokazování. Ze zápisu z tohoto shromáždění a ani z jiného důkazu taková skutečnost neplyne. Naopak některá zjištění soudu prvního stupně, např. ohledně absence jakékoliv zmínky v zápise o tom, že by shromáždění delegátů žalobce rozhodlo o další dispozici s vilou Birnbaum, právě a jen na základě znaleckého posudku, nebo o nejednotnosti názorů a pochybnostech o historickém přínosu vily Birnbaum pro žalobce i o jejím budoucím využití v rámci samotné diskuze jednotlivých delegátů, nasvědčují o opaku, tedy že znalecký posudek podkladem pro rozhodnutí delegátů nebyl.

12. Závěrem žalobce zdůraznil, že předmětem řízení je protiprávní jednání žalovaného způsobující škodu v podobě zadání znaleckého posudku a nikoliv znalecký posudek samotný. Proto mu vadí, že soud prvního stupně posuzoval znalecký posudek, „dle jeho obsahu“, když nejde o obsah posudku, ale o to, že žalovaný zadal a z prostředků žalobce zaplatil nepřipustný a pro žalobce nepřínosný znalecký posudek.

13. Žalobce proto navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhová.

Vyjádření žalovaného k odvolání

14. Žalovaný, neguje všechny závěry přednesené v odvolání, považuje napadený rozsudek za věcně správný a navrhuje jeho potvrzení.

15. Předně připomíná, že znalec odpovídal na otázku, zda podnikatelský záměr (plán) je zpracován s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhajitelném zájmu obchodní korporace, a již neprováděl subsumpci svých zjištění pod § 51 odst. 1 ZOK, u čehož by nepochybně o posouzení otázky právní skutečně šlo. Žalobce tak zcela záměrně pomíjí, že posouzení znalce zahrnovalo celý komplex dílčích úvah, na které konkrétně odkazuje a které jsou z povahy otázkami skutkovými, nikoliv právními. Stejně tak pro zpracování zadání posudku znalec nepotřeboval znát žádnou právní normu, a proto neodpovídal na otázku právní, ale na otázku skutkovou.

16. V otázce, komu bylo zpracování posudku ku prospěchu, se žalobce nemýlí, pokud uvádí, že z ničeho neplyne, že by znalecký posudek ovlivnil rozhodování shromáždění delegátů o naložení s vilou Birnbaum. Současně z toho však dovozuje nelogické závěry. Dle jeho názoru nelze při rozhodování orgánů obchodní korporace z absence zmínky o nějakém podkladu k projednáváním bodům v zápise z jednání tohoto orgánu dovozovat, že tento podklad neovlivnil rozhodování členů tohoto orgánu, ba právě naopak. Jestliže totiž tito členové hlasují pro navržené usnesení podporované tímto podkladem, aniž k podkladu vznášeli dotazy, připomínky, výhrady, případně výslovně projevili, že jej považují za zbytečný, lze z toho naopak dovodit, že podklad pro rozhodnutí sloužil, což se také v daném případě stalo.

Posouzení věci odvolacím soudem

17. Vrchní soud v Praze po zjištění, že odvolání žalobce je přípustné a bylo podáno oprávněnou osobou a včas, přezkoumal z jeho podnětu napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.

18. Předně je na místě připomenout, že podle § 52 odst. 2 ZOK, nese důkazní břemeno ohledně jednání s péčí řádného hospodáře, jde-li o posouzení řádnosti výkonu funkce člena voleného orgánu obchodní korporace, v zásadě právě tento člen.

19. Přitom, nesení důkazního břemene“ o tom, že tento člen jednal s péčí řádného hospodáře, předpokládá, že uvede okolnosti, z nichž plyne, že v konkrétním případě jednal s péčí řádného hospodáře (tedy že bude tvrdit rozhodné skutečnosti), a k nim označí důkazy, jimiž mají být tyto rozhodné skutečnosti prokázány. Netvrdí-li účastník řízení rozhodné skutečnosti, nemůže z povahy věci ani označit k těmto neexistujícím tvrzením důkazy. Z § 52 odst. 2 ZOK tudíž rovněž plyne, že člen voleného orgánu nese i břemeno tvrzení ohledně skutečností, svědčících ve prospěch závěru, že v konkrétním případě jednal s péčí řádného hospodáře (viz i nadále použitelný závěr rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4590/2016 který je, stejně jako ostatní citovaná rozhodnutí, veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz).

20. Byť soud prvního stupně úvahy tímto směrem explicitně nezmiňuje, zamítl-li žalobu na náhradu škody způsobené porušením povinnosti člena představenstva družstva jednat s péčí řádného hospodáře podle § 2913 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen, o. z.“), za použití § 159 odst. 1 o. z. a s přihlédnutím k § 46 odst. 5 ZOK, s odůvodněním, že žalovaný při žalobcem vytýkaném jednání jednal s péčí řádného hospodáře, musel dospět k závěru, že žalovaný tímto zákonem uložené břemeno tvrzení a břemeno důkazní unesl. A s takovým závěrem se i odvolací soud po doplnění dokazování ztotožňuje.

21. Odvolací soud totiž vyslechl svědka [příjmení] [jméno] [příjmení], který jako soudní znalec vyhotovil namítaný (soukromý) znalecký posudek, a to k okolnostem, za kterých došlo ze strany žalovaného k jeho zadání, veden přitom úvahou, že pro materiální posouzení kvality jednání žalovaného není podstatné jen formální vymezení úkolu znalce v písemném vyhotovení znaleckého posudku, což zdůrazňoval žalobce, ale i to, s jakým požadavkem se žalovaný na svědka (prvotně) obrátil a co vedlo k formulaci znaleckého úkolu tak, jak byl nakonec zadán. Natož pak za situace, kdy obsah znaleckého posudku, jak poukázal i soud prvního stupně, zcela neodpovídá vlastnímu vymezení úkolu znalce, posuzuje-li znalec kvalitu, podnikatelského plánu“ tím, že ekonomicky vyhodnocuje jednotlivé varianty naložení s předmětnou vilou a dokonce navrhuje i varianty další.

22. Z výpovědi svědka, za současného využití jím při výslechu odvolacímu soudu dokládané dobové emailové komunikace, se podává, že to byl osobně žalovaný, kdo poprvé emailem kontaktoval svědka. V průběhu jejich písemné komunikace trvající od 11. 12. 2017 do 12. 8. 2018 byl dojednáván nejen obsah dohody o vyhotovení posudku, ale i formulace otázky na znalce, resp. jeho úkolu, přičemž podnikatelský plán, „Naložení vilou Birnabum“ (dále také jen, záměr“) byl postupně dodáván a znalci nakonec poskytnut před odevzdáním posudku i ve finální verzi. Prvotní požadavek žalovaného zněl na, znalecký posudek na takový záměr“. Byl to pak žalovaný, kdo v souvislosti s formulací otázky navrhl, aby otázka v zásadě směřovala k tomu, že záměr zpracovali s náležitou péčí, tedy aby zněla, Je předložený podnikatelský plán zpracován pečlivě a s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhájitelném zájmu obchodní korporace?“. Žalovaný rovněž svědkovi vyjevil, že účelem posudku je podklad pro rozhodnutí shromáždění delegátů o, naložení“ s vilou.

23. Odvolací soud dále zopakoval k důkazu obsah znaleckého posudku svědka [příjmení] [jméno] [příjmení] ze dne 28. března 2018, č. 18-169, a ujistil se, že v posudku vymezený úkol (otázka) znalce zněl, Posoudit, zda vyhodnocení variant řešení v podnikatelském plánu "Naložení vilou Birnabum" bylo provedeno pečlivě a s potřebnými znalostmi, tedy s dostatkem informací a v obhájitelném zájmu obchodní korporace.“, a že znalec oproti záměru navrhl v bodě 2.2.5 posudku ještě další dvě varianty, které i ekonomicky v zájmu žalobce zhodnotil.

24. Z pohledu vlastního posouzení věci lze předně přisvědčit odvolacím výtkám žalobce, poukazuje-li na to, že vytýkaným jednáním je formálně vzato, zadání znaleckého posudku žalobcem zastoupeným žalovaným a jeho zaplacení z prostředků žalobce“, nikoliv, znalecký posudek, jeho obsah a jeho využitelnost při jednání shromáždění delegátů družstva dne

12. 6. 2018“. Nelze totiž opomíjet, že projednávaná odpovědnost člena statutárního orgánu za porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře je odpovědností za řádný výkon funkce, nikoliv za výsledek (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 10. 2021, sp. zn. 27 Cdo 594/2021). Proto by v zásadě nemělo být podstatné, co (nakonec) bylo obsahem znaleckého posudku, či zda byl či nikoliv podkladem pro rozhodnutí shromáždění delegátů. Nelze však přehlížet, že tyto úvahy byly do věci žalovaným a nakonec i soudem prvního stupně vneseny právě proto, že znalecký posudek posuzuje kvalitu podnikatelského plánu, resp. kvalitu práce žalovaného při jeho vypracování tím způsobem, že ekonomicky originárně zhodnocuje čtyři navržené varianty naložení s vilou a doplňuje další dvě varianty. V projednávané věci tak zájmy žalobce a zájmy žalovaného z pohledu účelu posudku splývají, což vyjádřil i svědek, podivuje se, proč jsou tyto zájmy právě s poukazem na formální vymezení znaleckého úkolu odlišovány. Obsah komunikace mezi svědkem a žalovaným pak vylučuje, že obsah posudku byl ovlivněn pouze svědkem, který vybočil ze zadání posudku, pokud žalovaný svědkovi předem předestřel i to, že účelem posudku je podklad pro rozhodnutí shromáždění delegátů o „naložení“ s vilou.

25. V projednávané věci je ovšem podstatnější kontext, v jakém byl posudek zadán a zpracován, neboť šlo pouze o dílčí část jednání, které mělo vyústit k rozhodnutí o naložení s majetkem žalobce. Z pohledu kvality výkonu funkce člena statutárního orgánu tak nelze izolovaně posuzovat pouze jednání žalovaného spočívající v zadání posudku, jak soudům podsouvá žalobce. Aby totiž žalovaný jako předseda představenstva žalobce dostal požadavku péče řádného hospodáře, byl podle § 159 odst. 1 o. z. povinen jednat při výkonu své funkce s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Posuzováním výkonem funkce zde pak není jen „zadání vypracování znaleckého posudku“ za žalobce a na jeho účet, ale primárně realizace úkolů zadaného představenstvu nejvyšším orgánem žalobce, „zjistit prodejnost vily“. Byl-li přitom žalovaný povinen a současně oprávněn využít rozumně dostupné (skutkové i právní) informační zdroje a na jejich základě pečlivě zvážit možné výhody i nevýhody (rozpoznatelná rizika) existujících variant (k tomu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 7. 2022, č. j. 27 Cdo 427/2022), bylo nejen v zájmu žalovaného, ale i v zájmu žalobce, resp. jeho členů nechat posoudit navrhované varianty naložení s vilou i ekonomickým odborníkem – soudním znalcem. Materiálně bez významu je pak z pohledu zájmů žalobce okolnost, zda vypracování posudku předcházelo vyhotovení podnikatelského plánu, či zda by byl podnikatelský plán vypracován až na podkladě vyhotoveného znaleckého posudku.

26. Pro posouzení řádnosti výkonu funkce žalovaným, resp. kvality péče, kterou při tom vynaložil, je pak podstatné i to, že posudek byl zadán a vypracován již v rámci získání podkladů pro „konečné“ rozhodnutí shromáždění delegátů o osudu vily Birnbaum, nikoliv až po takovém rozhodnutí, či dokonce až po realizaci konkrétní varianty (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sp. zn. 23 Cdo 5194/2009).

27. Konečně ani ostatní odvolací námitky žalobce, odvíjejí-li se od doslovného znění znaleckého úkolu, neobstojí, neboť je zřejmé, že vlastně ani znalec přesně neodpovídal na položenou, byť čistě právní otázku, neboť se primárně nezabýval kvalitou jednání žalovaného jako zpracovatele podnikatelského plánu, ale, jak již bylo opakovaně řečeno, ekonomickými přínosy a možnými riziky jednotlivých variant naložení s předmětnou vilou pro žalobce. Stručné závěrečné zhodnocení kvality práce zpracovatelů podnikatelského plánu na straně 48 posudku je pak výsledkem prosté úvahy vycházející pouze ze shody v závěru o vyhodnocení nejlepší z navrhovaných variant označenou znalcem na straně jedné a zpracovateli záměru na straně druhé.

Rozhodnutí odvolacího soudu

28. Protože tak odvolací soud shledává odvoláním napadené rozhodnutí ve věci samé správným a odvolací námitky neopodstatněnými, podle § 219 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. potvrdil, a to včetně správného nákladového výroku II., pakliže soud prvního stupně přiznal ve vztahu mezi žalobce a žalovaným podle § 142 odst. 1 o. s. ř. právě plně úspěšnému žalovanému plnou náhradu nákladů řízení potřebným k účelnému bránění práva proti žalobci, a pakliže i jejich

přiznaná výše odpovídá nákladům dle obsahu spisu žalovaným vynaloženým před soudem prvního stupně, je-li žalovaný zastoupen advokátem.

29. Jinak tomu je v případě nákladového výroku ve vztahu mezi žalobcem a vedlejší účastnicí na straně žalovaného. Byť soud prvního stupně i zde správně s odkazem na § 142 odst. 1 o. s. ř. dovodil, že právo na náhradu nákladů řízení by měla vedlejší účastnice, přehlédl, že podle § 151 odst. 3 o. s. ř. náleží advokátem nezastoupenému účastníkovi náhrada nákladů v paušální výši, nedoloží-li vynaložené hotové výdaje. Proto pokud vedlejší účastnice podala písemné vyjádření ve věci, podle § 1 odst. 3 písm. a) a § 2 odst. 3 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb. náleží jí náhrada nákladů řízení ve výši 300 Kč Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tímto směrem výrok III. změnil.

Náhrada nákladů odvolacího řízení

30. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle § 142 odst. 1 za použití § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť žalovaný i vedlejší účastnice na jeho straně mají v odvolacím řízení plný úspěch, a proto každému z nich náleží náhrada nákladů účelně vynaložených na bránění práva v odvolacím řízení.

31. Přiznaná částka žalovanému v celkové výši 10 105 Kč pak sestává z odměny jeho advokáta za dva úkony právní služby (sepis vyjádření k odvolání a účast na jednání před odvolacím soudem) po 2 780 Kč dle § 7 bod 6., § 9 odst. 4 písm. c) a § 11 odst. 1 písm. g) a k) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen, „AT“), z paušální náhrady hotových výdajů advokáta za stejné dva úkony právní služby po 300 Kč dle § 13 odst. 4 AT, z náhrady za promeškaný čas jeho zástupce cestou k jednání odvolacího soudu do místa mimo jeho sídlo za 6 půlhodin po 100 Kč dle § 14 odst. 1 a 3 advokátního tarifu, z náhrady cestovních výdajů jeho zástupce ve výši 1 591 Kč za cestu k jednání odvolacího soudu z Teplic do Prahy a zpět použitým vozem Subaru Outback, [registrační značka], při celkem ujetých 182 km, ceně nafty 41,20 Kč a sazbě základní náhrady za 1 km jízdy ve výši 5,20 Kč dle vyhlášky č. 467/2022 Sb. (§ 151 odst. 2 o. s. ř.), a z náhrady 21 % daně z přidané hodnoty ve výši 1 754 Kč, kterou je zástupce povinen z přiznané odměny a náhrady hotových výdajů odvést státu, celkem 10 105 Kč O povinnosti zaplatit přiznanou náhradu k rukám zástupce žalobce bylo rozhodnuto dle § 149 odst. 1 o. s. ř. a lhůta k plnění byla určena dle § 160 odst. 1 o. s. ř.

32. I v případě náhrady odvolacích nákladů vedlejší účastnice vychází přiznaná částka z § 151 odst. 3 o. s. ř. a vyhlášky č. 254/2015 Sb., byla-li jejím jediným úkonem po 300 Kč účast u odvolacího jednání.

33. O náhradě nákladů státu v odvolacím řízení rozhodl odvolací soud podle § 148 odst. 1 o. s. ř. v neprospěch v odvolacím řízení neúspěšného žalobce, neboť u odvolacího jednání vyslýchaný svědek uplatnil nárok na svědecké a usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 1. března 2023, č. j. 1 Cmo 64/2022-167, bylo na tomto nároku přiznáno 6 457,73 Kč. Tuto částku je pak žalobce povinen zaplatit na účet Vrchního soudu v Praze.

Poučení:

Dovolání proti tomuto rozsudku lze podat za podmínek § 237 o. s. ř. do dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat jeho splnění v exekučním řízení.

Praha 21. února 2023

JUDr. Roman Horáček Ph.D.
předseda senátu